

industrijsko-gospodarski pregled

Uređuju: Hedviga Kveder i Marija-Biserka Jerman

Biodizel i masni alkoholi u Tajlandu

Inženjerska tvrtka Uhde gradi za tajlandske tvrtke Thai Oleochemicals i Thai Fatty Alcohols na lokaciji Map Ta Phut blizu Rayonga kombinirano postrojenje za proizvodnju biodizela i masnih alkohola na osnovi palminog ulja. Ukupna investicija, koja uključuje i pomoćna i dodatna postrojenja, iznosi 170 milijuna dolara. Postrojenje za biodizel ima dvije linije za proizvodnju 100 kt godišnje svaka, dok kapacitet postrojenja za masne alkohole iznosi 100 kt godišnje. Licencija za diskontinuiranu proizvodnju biodizela je od tvrtke AT Agrar Technik, a za proizvodnju masnih alkohola od tvrtke Cognis, Njemačka.

M.-B. J.

Suradnja tvrtki Cognis i Wild

Njemačke tvrtke Cognis i Wild sklopile su odvojene ugovore o suradnji u SAD-u i Europi. Tvrtke će zajedno razvijati nove proizvode i sustave s naglaskom na napitcima, prehrambenim prutićima, slatkišima i sladoledu. Wild je tvrtka koja se bavi proizvodnjom prirodnih sastojaka za prehrambene proizvode. Cognis će proizvoditi emulgatore i druge sastojke, koji će se ugraditi u Wildovu proizvodnju začina i voćnih pripravaka.

M.-B. J.

Poliamid i polietilen u Nizozemskoj

Tvrtka DSM gradi dva nova postrojenja vrijedna 100 milijuna eura za proizvodnju poliamida 46 (Stanyl) i polietilena ultravisoke molekulske mase (Stamylan) na lokaciji Geleen, Nizozemska. Novim postrojenjima će se udvostručiti već postojeći kapaciteti za proizvodnju tih polimera na toj lokaciji.

M.-B. J.

Postrojenje za ukapljivanje zemnog plina u Australiji

Tvrtka Linde dobila je narudžbu vrijednu 40 milijuna eura od australske kompanije Wefarmers za izgradnju malog postrojenja za ukapljivanje prirodnog plina u blizini Perth, Australija, koja će imati kapacitet od 60 kt LNG godišnje.

M.-B. J.

Proizvodnja proizvoda *batch ready*

Tvrtka Rhein Chemie Rheinland otvorila je u Mannheimu proizvodnju za servisne tehnologije. U novom postrojenju proizvodit će se proizvodi *batch ready* za industriju za preradu kaučuka. U izgradnju novog visokotehnološkog postrojenja kapaciteta oko 5 000 tona godišnje uloženo je 3 milijuna eura. Tvrtka je nedavno otvorila novu proizvodnu liniju za polimerni kaučuk u svom zajedničkom pothvatu u Kini (Qingdao).

M.-B. J.

Outsourcing u Indiji

Velike farmaceutske tvrtke sve više traže asistenciju za kemijska istraživanja i pronalaženje i razvoj novih lijekova van svojih granica. To se odnosi na tzv. *outsourcing*, odnosno suradnju s vanjskim ugovornim organizacijama. Tvrtka Wyeth, sada član Pfizer grupacije, tako je sklopila suradnju s indijskom tvrtkom GVK Bio, Hyderabad. Ispitivanje podobnosti organizacija za ugovorne poslove

uključuje uz pouzdano obavljanje zadataka uz standarde kvalitete i rokove izvršenja, među ostalim povjerljivost i zaštitu intelektualnog vlasništva.

M.-B. J.

Indijska tvrtka za ugovorna istraživanja

Tvrtka RSIL, Research Support International Ltd., indijska je tvrtka koja se već desetljećima bavi kemijskim istraživanjima po narudžbi za strane tvrtke. Najdugoročnija je njihova suradnja s tvrtkom Solvay na projektima organske kemije u istraživanju sinteze i razvoja novih lijekova. U prvobitnom zajedničkom pothvatu s tvrtkom Solvay proizvodili su sirovine, aktivne farmaceutske tvari i gotove formulacije lijekova. Zajednički pothvat je prekinut s bolnim posljedicama za indijsku tvrtku, koja se ipak oporavila kao poduzeće za ugovorna istraživanja. Danas RSIL ima korisnike u Europi i SAD-u, bavi se istraživanjem, sintezom, proizvodnjom u kilogramskim količinama, posjeduje analitički i biotehnološki laboratorij. Dva su osnovna principa ugovaranja poslova, jedan se odnosi na projekte sinteze, koji se plaćaju nakon postizanja korisnikovih specifikacija, a drugi se plaća na osnovi ekvivalenta punog vremena, tj. potrošači plaćaju vrijeme i troškove ugovorenih servisa.

M.-B. J.

Lanac čistionica na osnovi CO₂

Tvrtka Linde otvorila je u Njemačkoj novi lanac čistionica, koje će primjenjivati tehniku suhog čišćenja na osnovi ugljikovog dioksida. Time tvrtka želi preuzeti oko 20 % ukupnog europskog tržišta ove djelatnosti. Suho čišćenje provodi se većinom s otapalom perklor-etilenom, koje je nepovoljno za okoliš, a upotreba CO₂ je realna alternativna konvencionalnim metodama, pogodna za potrošače i okolinu. U sustavu Linde CO₂ obnovljen iz drugih industrijskih procesa ukapljuje se pod pritiskom. CO₂ se miješa s detergentom, specijalnim proizvodom tvrtke Uniqema i zatim dodaje s odjećom u rotirajuću komoru za čišćenje. Nečistoće se odvajaju destilacijom, a CO₂ se ponovno upotrebljava. Alternativno otapalo, koje se upotrebljava za suho čišćenje je i dekametilklopentasiloksan.

M.-B. J.

Suradnja u Južnoj Koreji

Japanska tvrtka Mitsubishi Rayon i južnokorejska Honam Petrochemical sklopile su ugovor o zajedničkom pothvatu 50 : 50 za izgradnju tvornice metil metakrilata kapaciteta 90 kt godišnje u Južnoj Koreji.

M.-B. J.

Ingra: poslovanje u 2009. godini

Prošlu godinu Ingra je zaključila s negativnim rezultatom od 71,3 milijuna kuna, koje će pokriti iz vlastitih rezervi.

Polovinom 2009. godine Ingra je započela restrukturiranje radi prilagođavanja nastalim uvjetima na tržištu, smanjeni su fiksni troškovi, broj organizacijskih jedinica, a broj zaposlenika smanjen je za 25 %. Opći troškovi poslovanja prepolovljeni su u odnosu na 2008. godinu, a obveze prema dobavljačima smanjene su za oko 350 milijuna kuna. Ove godine se nastavilo s restrukturiranjem.

Ingrini investicijski projekti su Dvori Lapa, stambeno-poslovni kompleks u Dubrovniku (vrijedi više od 55 milijuna eura) i dva velika projekta izgradnje luka u Alžiru, vrijedna oko 40 milijuna eura. Dovođeni su radovi na dionicama Dugopolje–Šestanovac, Šestanovac–Ravča i Ravča–Ploče. Vrijednost radova iznosila je 400 milijuna kuna.

U prvom kvartalu 2010. godine poslovni rezultati bilježe negativan trend, ali se u drugoj polovini godine očekuje stabilizacija poslovanja. H. K.

Medika: porast prihoda

Medika je u prvom kvartalu 2010. godine ostvarila prihod od 485,7 milijuna kuna, a u istom razdoblju lani taj je iznosio 480,8 milijuna kuna.

U prvom kvartalu 2010. ostvarila je ukupan prihod od 505,8 milijuna kuna, a u istom razdoblju 2009. godine iznosio je 500,5 milijuna kuna. Ostvarena je neto-dobit u iznosu od 6,3 milijuna kuna. H. K.

Petrokemija: mjerama štednje postignuti gubitak manji od planiranog

U prvom kvartalu Petrokemija je ostvarila 8,6 % veću proizvodnju od planirane. Prodaja mineralnih gnojiva iznosila je 93,7 % od planirane. Petrokemija je iskazala gubitak od 36,5 milijuna kuna budući da su nabavne cijene sirovina bile veće od planiranih, a prodajne cijene gotovih proizvoda manje. Manji gubitak od planiranog (39,6 milijuna kuna) postignut je mjerama štednje i racionalizacijom. H. K.

Podravka: ostvarena neto-dobit

Grupa Podravka u prvom kvartalu ove godine iz operativnih aktivnosti ostvarila je neto-dobit od 32,5 milijuna kuna, što je 269 % više u odnosu na isto prošlogodišnje razdoblje. H. K.

ENT dobro posluje

U prvom ovogodišnjem tromjesečju Ericsson Nikola Tesla ostvario je 27,9 milijuna kuna operativne dobiti, koja je u istom razdoblju prošle godine iznosila 11,6 milijuna kuna. Rezultat je to stabilnog poslovanja, smanjenja operativnih troškova i porasta bruto-marže. Od poslovnih aktivnosti ostvaren je pozitivan novčani tijek od 64,5 milijuna kuna, dok su ukupna novčana sredstva porasla na 601,3 milijuna kuna. H. K.

Ulaganja u Hrvatske željeznice

U Kotoribi Hrvatske željeznice su obilježile 150 obljetnicu prve pruge u Hrvatskoj. U promet je bila puštena dionica pruge Nagykánizsa (Mađarska) – Kotoriba – Čakovec – Nacinec – Pragersko (Slovenija).

Obnova željezničke pruge Vinkovci – Tovarnik kao i druge investicije financiraju se uglavnom iz programa ISPA i IPA. Na pruži je potrebna kompletna obnova 33,5 kilometara dvokolosječne pruge, zamjena materijala gornjeg i donjeg pružnog ustroja, obnova 12 propusta i osiguranje željezničko-cestovnog prijelaza u razini. Za osiguranje pruge postaviti će se novi signalno-sigurnosni uređaji i rekonstruirati će se nekoliko kolodvora i stajališta. Vrijednost investicija je oko 65 milijuna eura. Završetak radova očekuje se krajem 2010. godine. U 2008. godini za provedbu tih projekata HŽ-Infrastruktura prošla je akreditaciju te je od korisnika postala provedbeno tijelo, a sada sama provodi natječaje, sklapa ugovore i izvodi projekte.

Iz fonda IPA financirat će se tri projekta. Prvi projekt obuhvaća obnovu signalno-sigurnosnog sustava zagrebačkog Glavnog kolodvora. Drugi projekt je obnova željezničke pruge na dionici Novska – Okučani, a treći je izrada idejnog projekta rekonstrukcije jednokolosječne pruge između Dugog Sela i Novske.

U željeznice se prema Nacionalnom programu planira uložiti 15 milijardi kuna do 2015. godine. Izgradnja infrastrukture i nabava novih vozila pridonijet će razvoju gospodarstva. U Hrvatskoj se može proizvesti sve što je potrebno za željeznicu.

Za nabavu novih motornih vlakova potrebno je više od tri milijarde kuna, a za 20 novih električnih lokomotiva 750 milijuna kuna. Ulaganjima će se omogućiti povezivanje naših riječnih i morskih luka s podunavskom Hrvatskom, Mađarskom, Slovačkom i Srbijom.

U svim društvima HŽ Holdinga u tijeku je izrada novih organizacija.

Uprava društava HŽ Holdinga bavi se zbrinjavanjem viška radnika koji nisu nužni u procesu rada uz poticajne otpremnine. Broj radnika smanjen je za 10 065 od 1998. do 31. 12. 2009. godine. U HŽ Grupi početkom 2010. godine bio je zaposlen 18 241 radnik. H. K.

Badel 1862: pad prihoda

U 2009. godini ukupni prihodi Badela 1862 iznosili su 425,1 milijun kuna, što predstavlja pad prihoda od 11,68 % u odnosu na 2008. godinu. Badel 1862 ostvario je neznatan pad prihoda od prodaje jakih alkoholnih pića i rast prodaje vina od 10 %. Pad prihoda od 18 % iskazan je u prodaji bezalkoholnih pića i vode.

Tvrtka u prošloj godini bilježi gubitak od 221,1 milijun kuna, koji se odnosi na ulaganja u povezana društva Kalničke vode BioNatura i Badel Beograd. H. K.

HSTec: dovršen prototip hrvatskog robota kirurga

Jedanaest istraživača projektnog tima, koji je oformilo Sveučilište u Zadru, definirali su i koncipirali idejni projekt robota kirurga. Idejno rješenje, projektiranje, proizvodnju, upravljanje i završna ispitivanja izvela je tvrtka HSTec. Tvrtka, osnovana 1997. godine, razvila je paletu elektromotornih vretena i električnih pogona za direktnu primjenu na obradnim alatnim strojevima i obradnim jedinkama. U tvrtki je zaposleno šezdesetak stručnjaka strojarke i elektrotehničke struke, koji se bave konstrukcijom i razvojem robota. Partneri su tvrtke ABB koja je svjetski lider u automacijskoj tehnologiji. U Hrvatskoj postoji samo stotinjak robotskih ćelija ili sustava u pogonu koji se većinom primjenjuju u prerađivačkoj industriji.

Robotski sustavi postavljeni su u pogonu lijevanja metala i u prehrambenoj industriji zbog potrebe automatizacije procesa i pojefinjenja rada.

Zadarska tvrtka HSTec izradila je prototip robotskog sustava ROKI, koji je namijenjen asistiranju pri kirurškim operacijama. Nakon faze testiranja započeo će serijska proizvodnja za potrebe kliničkih centara i poliklinika. Robot treba biti asistent u kirurgiji, te služiti za snimanje i pridržavanje organa odnosno instrumenata.

Komercijalna proizvodnja robota ROKI očekuje se 2011. godine. H. K.

Limes plus: pozitivno poslovanje

Tvrtka Limes plus, koja posluje od 1992. godine, prva je hrvatska tvrtka specijalizirana za katološku prodaju uredskog pribora. U prošloj godini zaprimila je više od 46 300 narudžbi. Tvrtka je u

100-postotnom hrvatskom vlasništvu. U 2009. godini ostvarila je neto prihod od 37,3 milijuna kuna, što je porast od 1 % u odnosu na 2008. godinu.

H. K.

Tvrtka Palma Baldo Pavlina: Izrađeni suvenirni punjeni domaćim likerima

Korčulanska tvrtka Palma Baldo Pavlina izrađene suvenire puni domaćim likerima od rakije, vina, oraha, višanja, naranči, rogača kao i maslinovim uljima koja su začinjena eteričnim biljkama. Upotrebljavaju se također smokve, med i bademi. Od rakije proizvode travarice, anizetu, rogačušu i smokovaču. Proizvodnja se odvija bez upotrebe industrijskih pomagala.

Izrađuje se također liker od crnog vina po recepturi iz vremena Dubrovačke Republike, koju su pronašli u crkvenim arhivima. Taj liker je tražen u SAD-u, Njemačkoj i drugim zemljama.

Suvenirima od stakla, s medaljonima Marka Pola, Cvijete Zuzorić i Dore Pejačević kupci likera upoznaju važne osobe naše povijesti.

Miješano ulje i ocat pripremaju se prema recepturi iz vremena naših baka.

H. K.

LANXESS proširuje kapacitete za Nd-BR, kaučuk izuzetnih svojstava

- Izgradnja proizvodnje u Njemačkoj, SAD-u i Brazilu
- Dodatni kapaciteti od 50 000 tona na godinu
- Investicije u visini od 20 milijuna eura
- Velik interes za izuzetnim gumama za kotače
- Nova oznaka EU-a za gume od 2012. osigurava dobru prodaju

Leverkusen – LANXESS, jedan od vodećih svjetskih proizvođača sintetskog kaučuka zaključio je izgradnju svoje globalne proizvodnje kaučuka izuzetnih svojstava Nd-BR (Neodymium Butadien Rubber). Za povećanje proizvodnje do 50 000 t/god koncern će za specijalnu kemiju uložiti oko 20 milijuna eura na lokacijama Dormagen (Njemačka), Orange (SAD) i Cabo (Brazil). Dodatni kapaciteti bit će završeni između prvog kvartala 2011. i prvog kvartala 2012.

Izgradnjom proizvodnih postrojenja LANXESS reagira na očekivani razvoj potražnje Nd-BR. Za nadolazeće godine predviđa se rast od gotovo deset posto. Bez proširenja tih kapaciteta moglo bi od 2014. doći do problema opskrbe tog tipa kaučuka. Pokretači takve potražnje trend su za sve većom mobilnošću, posebice u Aziji, povećana potražnja za vanjskim gumama kotača s boljim sigurnosnim standardima i karakteristikama za očuvanje okoliša, vodeći svjetski proizvođači guma, koje opskrbljuje globalni lanac proizvodnje tvrtke LANXESS, reagiraju povećanom proizvodnjom u BRIC-državama.

Europska Unija je krajem 2009. ukinula propis obilježavanja vanjskih guma budući da će od studenog 2012. sve gume morati biti klasificirane i označene prema njihovoj efikasnosti s obzirom na potrošnju goriva, prljanjanje na vlažnoj podlozi i buku pri kotrljanju. Cilj te nove regulativa označavanja guma je smanjenje emisije CO₂ i buke kroz tzv. zelene gume uz potpuno očuvanje sigurnosti. To pridonosi boljoj transparentnosti kvalitete guma. Prema tom sustavu gume se svrstavaju u klase od "A" do "G". Nedavno je objavljeno da japanski proizvođači guma žele već u ovoj godini dobrovoljno uvesti ova obilježavanja guma, dok će se u SAD-u o tome još razmisliti.

"LANXESS podržava regulativu obilježavanja guma jer to predstavlja pozitivan primjer kako politika zaštite okoliša na inicijativu potrošača može voditi gospodarskom uspjehu", rekao je predsjednik predsjedništva tvrtke LANXESS Axel C. Heitmann i dodao: "Jačanje EU-a pospješuje inovacije u kemijskoj i gumarskoj industriji".

LANXESS očekuje od označavanja guma pozitivan utjecaj na njegovu trgovinu sintetskog kaučuka. Nd-BR, koji se primjenjuje na kliznoj plohi i bočnim stijenama guma, elastičniji je od mnogih drugih kaučuka, a odlikuje se manjim habanjem. To smanjuje otpor pri kotrljanju i produljuje trajnost guma tako da vožnja automobilom postaje sigurnija, ekonomičnija i za okoliš prihvatljivija.

Povećanje kapaciteta slijedi u okviru rutinske modernizacije poslovanja. Istodobno tvrtka LANXESS širom svijeta pojednostavljuje proizvodne procese i tehnologije na svim proizvodnim lokacijama tog izuzetnog kaučuka. Tome slijedi povećanje proizvodnje otopivne stiren-butadien-kaučuka SBR u Port Jérômeu (Francuska). LANXESS dodatno prilagođava svoje proizvodne procese na lokaciji Orange kako bi omogućio proizvodnju kaučuka SBR. Taj tip kaučuka upotrebljava se u izuzetno kvalitetnim gumama za smanjenje otpora pri kotrljanju i za bolju sposobnost prijanjanja na mokrim cestama.

Nd-BR i SBR proizvodi su LANXESS Business Unit Performance Butadiene Rubbers (PBR). Butadien-kaučuk također se upotrebljava pri modificiranju plastičnih masa, proizvodnji udarnožilavog modificiranog polistirena (HIPS) za primjene u injekcijskom prešanju. Daljnja područja primjene su loptice za golf, potplati cipela, transportne trake i pogonski remeni. Business Unit PBR pripada LANXESS – Segment Performance Polymers, koji je u prvih devet mjeseci 2009. ostvario promet od 1,66 milijarde eura.

Prije dva mjeseca LANXESS je najavio novu gradnju tvornice butil-kaučuka u Singapuru. Početak proizvodnje predviđen je za prvi kvartal 2013. Tvornica ne poluotoku Jurong Island konstruirana je za kapacitet od 100 000 tona na godinu. Vrijednost investicije je oko 400 milijuna eura (preračunato oko 575 milijuna US-dolara).

Informacije za tisak mogu se dobiti od:

Udo Erbstösser

LANXESS AG

Corporate Communications

51369 Leverkusen

E-Mail: udo.erbstoesser@lanxess.com

H. K.

LANXESS povećava cijene za željezove okside

Leverkusen – Koncern za specijalnu kemiju LANXESS AG povećao je širom svijeta cijene za pigmente željezovog oksida do 100 eura po toni. Ovisno o proizvodu ili regiji to povećanje može u određenim slučajevima biti i veće. Business Unit Inorganic Pigmenta obrazlaže tu mjeru ponajprije značajnim porastom troškova sirovina i investicijama u kvalitetu i zaštitu okoliša.

Željezovi oksidi, koje proizvodi tvrtka LANXESS, primjenjuju se već desetljećima u građevinarstvu, bojama i lakovima, plastičnim masama, papiru kao i u posebnim pigmentima za tonere kao i u mnogim drugim područjima. Prodaju se pod tržišnim nazivima Bayferrox, Bayoxide, Bayscape i Colorgherm te pripadaju klasi pigmenta izrazito postojanih ne svjetlost i vremenske prilike. Proizvodi se ističu odličnom postojanošću na kemikalije i služe širom svijeta kao standard.

Business Unit Inorganic Pigments pripada LANXESS Segment Performance Chemicals, koji je u poslovnoj godini 2009. postigao promet od 1,530 milijardi eura.

H. K.

LANXESS povećava cijene za kloropren-kaučuk

Leverkusen – Koncern za specijalnu kemiju LANXESS povećao je s 1. travnjem 2010. cijene za CR (kloropren-kaučuk) širom svijeta. Ovisno o regiji to povećanje iznosi do 300 eura po toni (400 američkih dolara po toni).

Razlog toj promjeni cijene je povećanje troškova sirovina. CR-kaučuk primjenjuje se na primjer kao proizvod Bayprena za ovojnice kablova, zračnice, remenice i zračne opruge.

H. K.